

Maria Wiśława Anna Szymborska

Polska poetka, eseistka,
krytyczka literacka oraz
tłumaczka i felietonistka

Rok Wiśławy Szymborskiej

Biografia

Urodziła się 2 lipca 1923 roku w Bninie pod Poznaniem. Od 1931 r. mieszkała w Krakowie, z którym była związana całe życie. Zmarła tam 1 lutego 2012 roku.

W marcu 1945 zadebiutowała wierszem „*Szukam słowa*”, ogłoszonym w dodatku do „*Dziennika Polskiego*”. W 1983 nawiązała współpracę z „*Tygodnikiem Powszechnym*”. W 1988 r. współtworzyła Stowarzyszenie Pisarzy polskich. Od 1995 członek Polskiej Akademii Umiejętności, doctor honoris causa Uniwersytetu Adama Mickiewicza, od 1998 honorowa obywatelka Krakowa.

Tu urodziła się
dnia 2 lipca 1923 r.
Wisława Szymborska
poetka
laureatka literackiej nagrody Nobla w 1996 r.

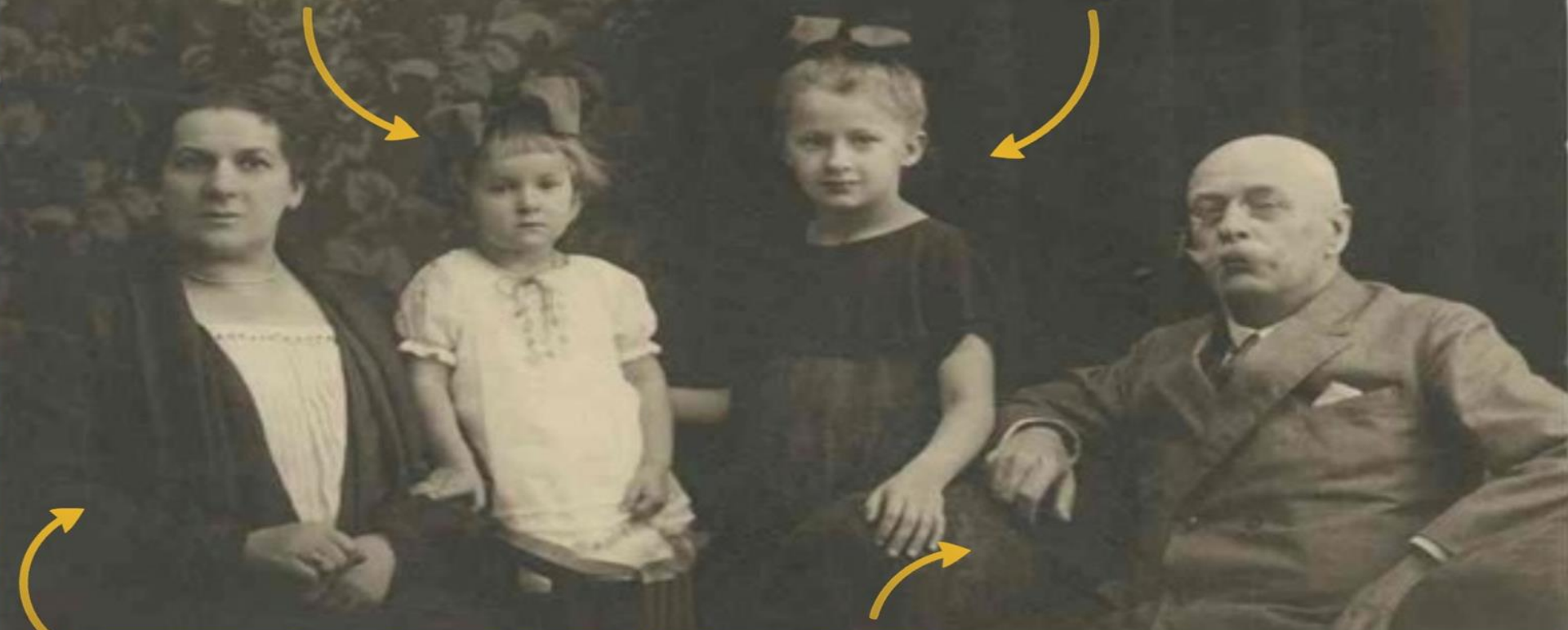
Maria Wisława Anna Szymborska

Wisława to drugie imię Szymborskiej. Na pierwsze miała Maria, w zdrobnieniu (*od Marychna*) Ichna.

Talent poetycki Ichny ujawnił się w latach dziecięcych, kiedy to za wierszyk, koniecznie zabawny, ojciec obdarowywał ją drobną monetą.

Maria Wisława Anna Szymborska "Ichna"

Starsza siostra, Maria Szymborska "Nawoja"

Matka Wisławy – Anna Maria z domu Rottermund

Wincenty Szymborski – zarządca dóbr hrabiego Władysława Zamoyskiego.

Osiągnięcia

W 1991 r. Szymborska otrzymała Nagrodę im. Goethego, w 1995 r. została laureatką Nagrody Herdera.

W 1996 Wisława Szymborska otrzymała nagrodę polskiego PEN Clubu oraz Literacką Nagrodę Nobla.

W 2001 r. została członkiem honorowym American Academy of Arts and Letters.

W 2011 r. uhonorowano ją najwyższym odznaczeniem państwowym – Orderem Orła Białego.

Zdjęcia

Wisława Szymborska podczas wręczania tytułu honorowego obywatela miasta Krakowa

Wisława Szymborska na targach książki Svet Knihy

Wisława otrzymuje order Orła Białego z rąk prezydenta

Dzieciństwo

Ojciec Wisławy - Wincenty Szymborski pracował jako zarządca dóbr hrabiego Władysława Zamoyskiego, początkowo w Zakopanem, gdzie leczył płuca.

Kolejna choroba, tym razem serca, zmusiła go do opuszczenia gór. Wraz z żoną, Anną Marią z domu Rottermund i córką Nawoją przeniósł się do Kórnika, gdzie przyszła na świat jego druga córka, Wisława.

Po śmierci hrabiego w 1924 roku, Szymborscy przenieśli się do Torunia, a pięć lat później do Krakowa.

Dzieciństwo

Uczęszczała do Gimnazjum Sióstr Urszulanek, a podczas wojny uczyła się na tajnych kompletach i zdała maturę w 1941 roku. Chcąc uniknąć wywózki do Rzeszy, w 1943 roku została urzędniczką na kolei.

Młodość

Niezwykły talent plastyczny pozwolił jej zilustrować nowe wydanie podręcznika *"First steps in English"* - Jana Stanisławskiego.

Wciąż pisała i w 1945 r. w krakowskim *"Dzienniku Polskim"* zadebiutowała wierszem *"Szukam słowa"*.

Młodość

W latach 1945–1948 podjęła studia polonistyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim, po czym przeniosła się na socjologię. Studiów nie ukończyła, bo – jak później tłumaczyła – po pierwsze:

„Socjologia była potwornie nudna, bo wszystko miał objaśnić marksizm”,

po drugie – musiała zarabiać na życie.

Młodość

Trzy lata później, w kwietniu 1948 r. poślubiła poetę, tłumacza, krytyka literackiego Adama Włodka.

Zamieszkała z nim w Domu Literatów przy Krupniczej 22 w Krakowie, gdzie na co dzień spotykała wybitne literackie osobowości.

Klimat środowiska miał inspirujący wpływ na twórczość poetki. Z mężem rozwiodła się w 1954., lecz nadal pozostali przyjaciółmi.

Młodość

Od października 1967 była związana ze starszym od niej pisarzem Kornelem Filipowiczem aż do jego śmierci w 1990 .

Nie łączył ich jednak nigdy związek małżeński ani wspólne mieszkanie.

Filipowicz, który uwielbiał łowić ryby, pokazał Szymborskiej przyjemność obcowania z naturą, zabierał ją na wyprawy namiotowe, biwaki.

Życie prywatne

Wisława Szymborska uwielbiała boksera - Andrzeja Gołotę.

Podobno, zarywała noce, aby tylko obejrzeć w telewizji swojego idola, walczącego na ringu.

Kiedy jej ulubieniec przegrywał walkę, przyjaciele polskiej Noblistki dzwoniли do niej, aby przekazać wyrazy współczucia. Martwili się, jak przyjął porażkę boksera.

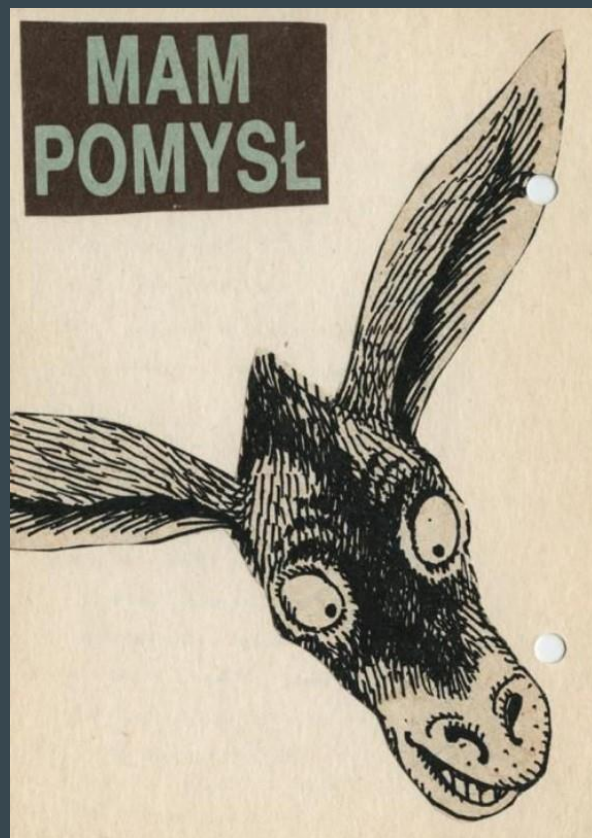
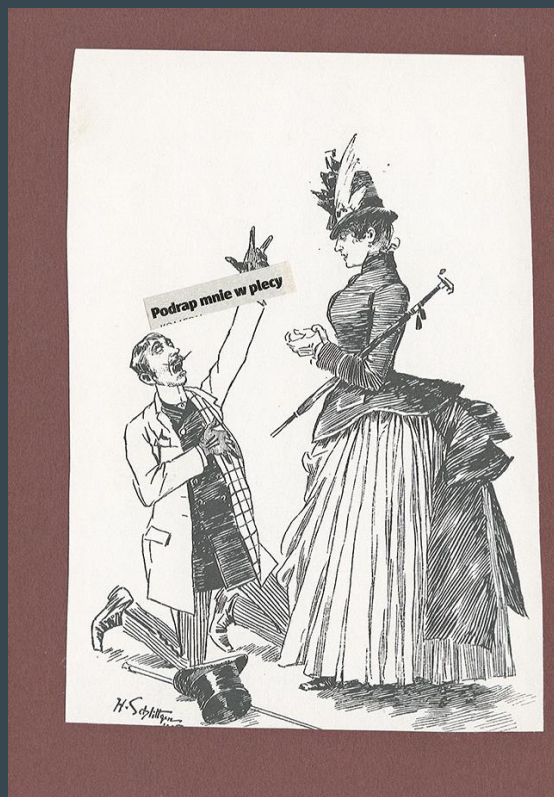
Wisława Szymborska otrzymała wiele portretów Andrzeja Gołoty, a w jej pokoju znajdowała się jego podobizna.

Życie prywatne

Jedną z ulubionych zabaw Wisławy Szymborskiej było komponowanie zabawnych kolaży na kartkach, wysyłanych potem do przyjaciół. W tym celu kolekcjonowała zabawne staroświeckie pocztówki. Uwielbiała podróżować.

Zabawne kolaże na kartkach

Życie prywatne

Przez ostatnie lata noblistka walczyła z tętniakiem mózgu. Nikomu się nie skarżyła, nikomu nie zdradzała szczegółów choroby. O jej walce wiedzieli tylko najbliżsi. Zmarła 1 lutego 2012 r. w swoim domu w Krakowie. Odeszła we śnie.

Zgodnie z jej wolą urna z prochami została złożona w rodzinnym grobowcu na cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Pogrzeb miał charakter świecki.

Twórczość literacka

Jej debiutem książkowym był wydany w roku 1952 tomik wierszy „*Dlatego żyjemy*”.

Szyborska została przyjęta do Związku Literatów Polskich.

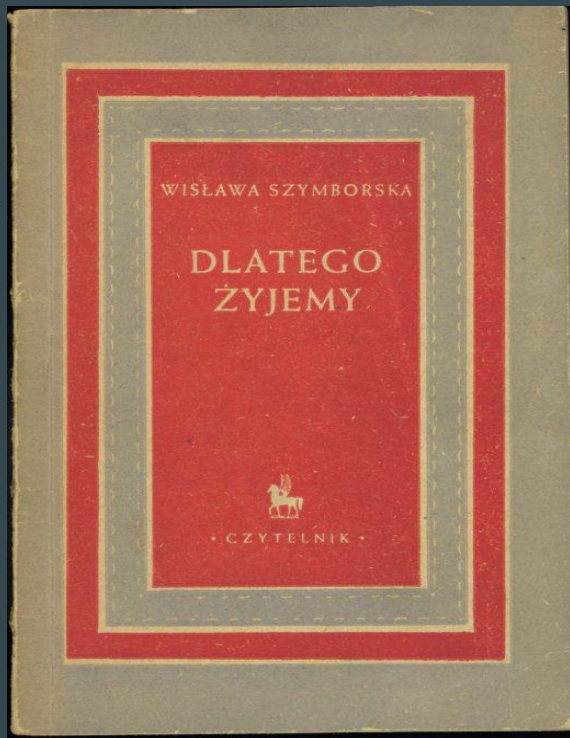
Była także członkiem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

W latach 1953–1981 była członkiem redakcji „*Życia Literackiego*”, gdzie od 1968 roku prowadziła stałą rubrykę „*Lektury nadobowiązkowe*”, które zostały później opublikowane także w formie książkowej.

W latach 1981–1983 wchodziła w skład zespołu redakcyjnego krakowskiego miesięcznika „*NaGłos*”. Kiedy w latach 80. rozwiązane zostało krakowskie „*Pismo*”, swoje „*Lektury nieobowiązkowe*” publikowała we wrocławskiej Odrze.

Tu opublikowała m.in. wiersz „*Kot w pustym mieszkaniu*”, napisany po śmierci przyjaciela Kornela Filipowicza.

„Dlatego żyjemy” - 1952/1954 (2 wydania)

Gatunek: Poezja

To debiutancki tom poetycki Wisławy Szymborskiej wydany w 1952 w Warszawie przez Spółdzielnię Wydawniczą „Czytelnik”.

Na podstawie tego tomiku, wydanym w nakładzie 1140 egzemplarzy i utrzymanym w nurcie socrealizmu, Szymborska została przyjęta do Związku Literatów Polskich.

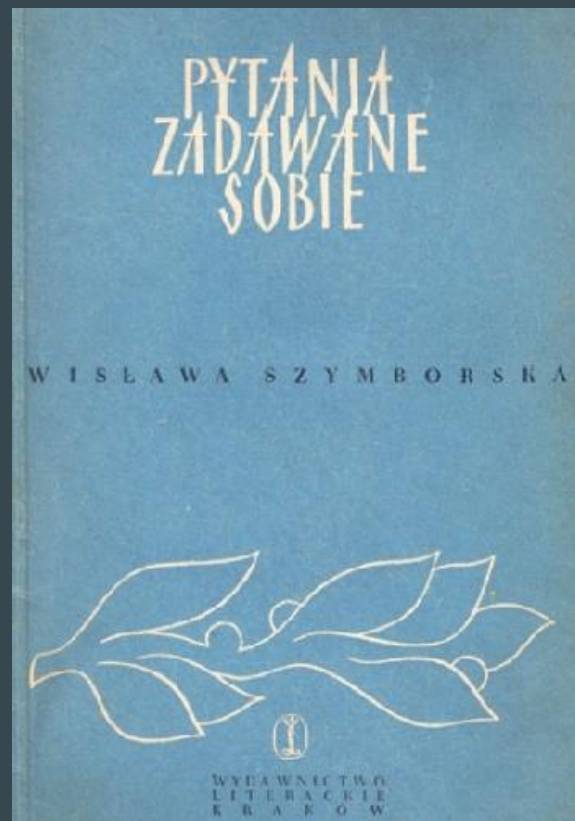
„Pytania zadawane sobie” - 1954

Gatunek: Poezja

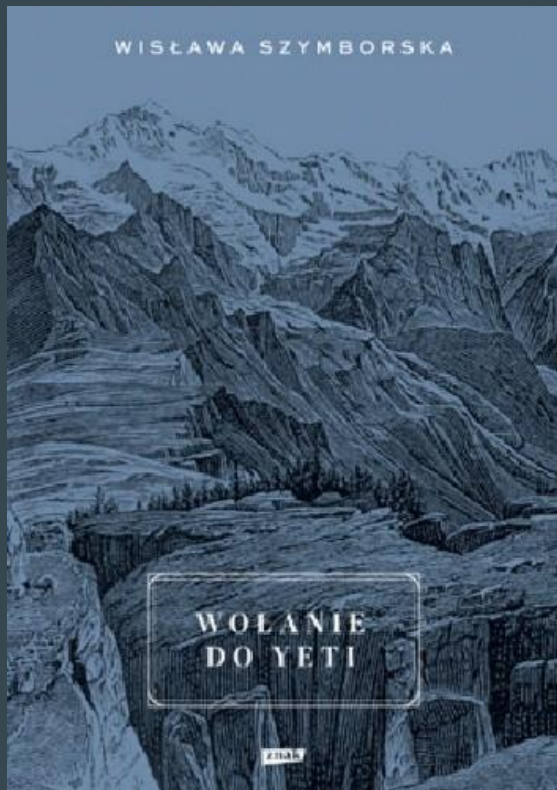
Wiersz Wisławy Szymborskiej „*Pytania zadawane sobie*” został wydany w tomiku o tym samym tytule w 1954 roku.

Jest to jeden z dwóch zbiorów, stworzonych przez poetkę w socrealistycznym okresie twórczości.

Autorka odeszła jednak od obowiązku agitacji, co przejawia się swobodą podejmowanych tematów oraz odstępianiem od wymogów oficjalnej poetyki.

„Wołanie do Yeti” - 1957

Gatunek: Poezja

To tom poetycki z 1957 roku autorstwa Wisławy Szymborskiej, wydany po raz pierwszy nakładem Wydawnictwa Literackiego.

Po dwóch utrzymanych w duchu socrealizmu tomach Dłatego żyjemy i Pytania zadawane sobie uznawany za właściwy debiut literacki Szymborskiej oraz początek nowego etapu jej twórczości.

„Sól” - 1962

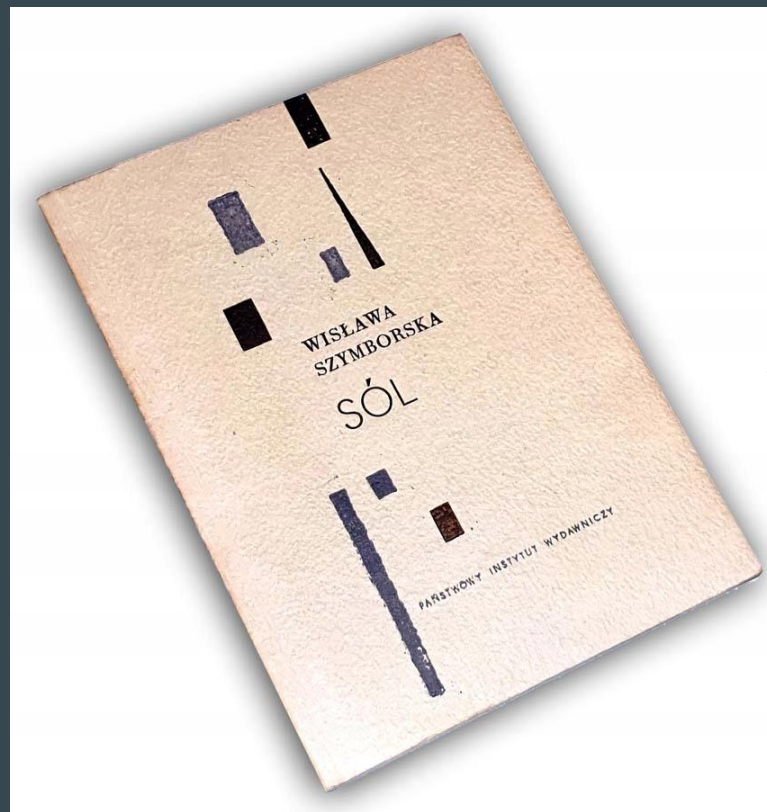
Gatunek: Poezja

To czwarty tom Wisławy Szymborskiej, ukazał się w 1962 roku. Swoją uwagę kieruje poetka w stronę relacji międzyludzkich, zwłaszcza miłości.

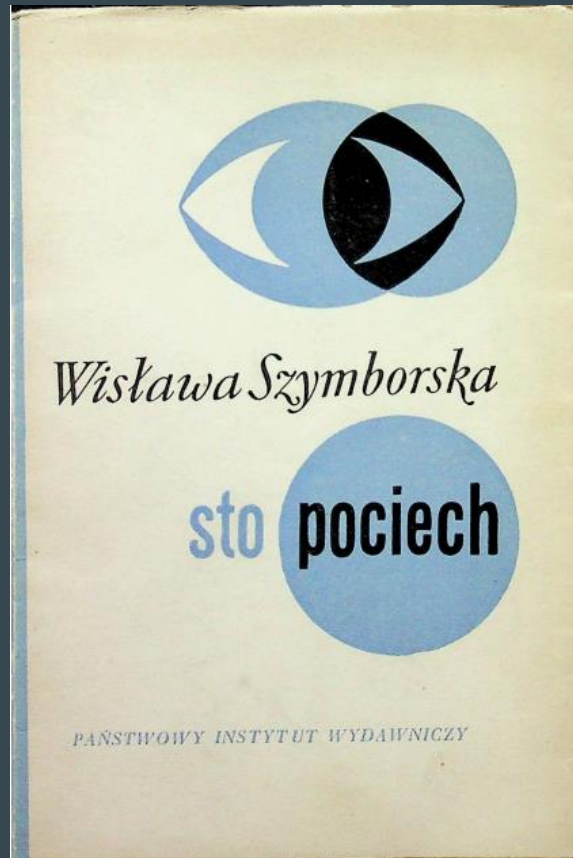
Mimo żartobliwego tonu snuje refleksję uniwersalną. Znajdziemy tutaj wiersze mniej znane, ale i te, które stanowią kanon polskiej poezji: Konkurs piękności męskiej, Wieczór autorski czy Nagrobek.

„Sól” jest siódmym tomem ukazującym się w prestiżowej kolekcji poezji Wisławy Szymborskiej. Edycja wzbogacona jest o maszynopisy noblistki.

Nigdy nie wznawiany tom poezji noblistki

„Sto pociech” - 1967

Gatunek: Poezja

“*Sto pociech*” to wznowiony tom wierszy, zawierający najbardziej znane dzieła liryczne Wisławy Szymborskiej.

Doskonała pozycja dla każdego wielbiciela poezji.

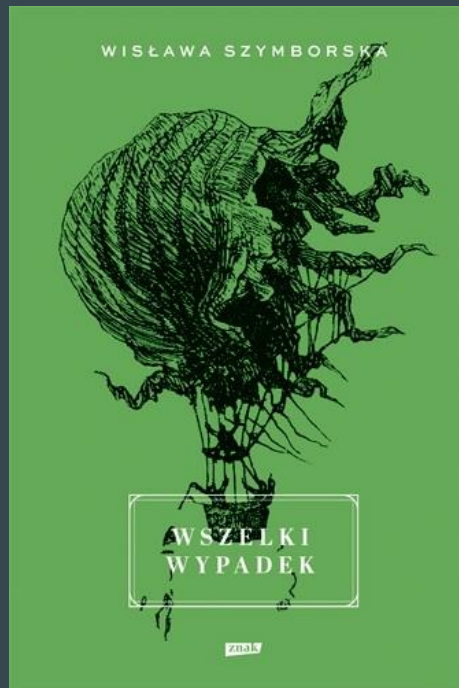
Polska ma aż czterech wspaniałych noblistów z dziedziny literatury.

Jednym z najbardziej znanych polskich laureatów tej nagrody jest Wisława Szymborska.

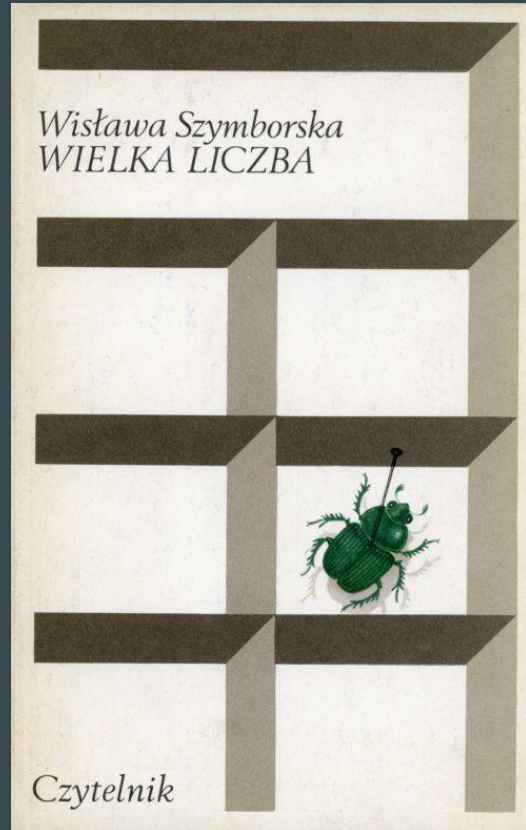
„Wszelki wypadek” - 1972

Gatunek: Poezja

To szósty w twórczości noblistki tom poezji. Niniejsze wydanie jest jego pierwszym po niemal 50 latach wznowieniem, ukazującym się w prestiżowej kolekcji poezji Wisławy Szymborskiej. Edycję ilustrują maszynopisy i rękopisy wierszy noblistki.

„Wielka liczba” - 1976

Gatunek: Poezja

Jej wiersze nigdy nie były bardziej aktualne: *"Życie na oczekaniu"*, *"Portret kobiety"*, *"Pokój samobójcy"* to tylko niektóre utwory tego tomu, stawiające pytania, które dziś nurtują każdego z nas.

"Wielka liczba" to dziesiąty tom prestiżowej kolekcji poezji Wisławy Szymborskiej, wzbogaconej o skany rękopisów i maszynopisów wierszy Noblistki.

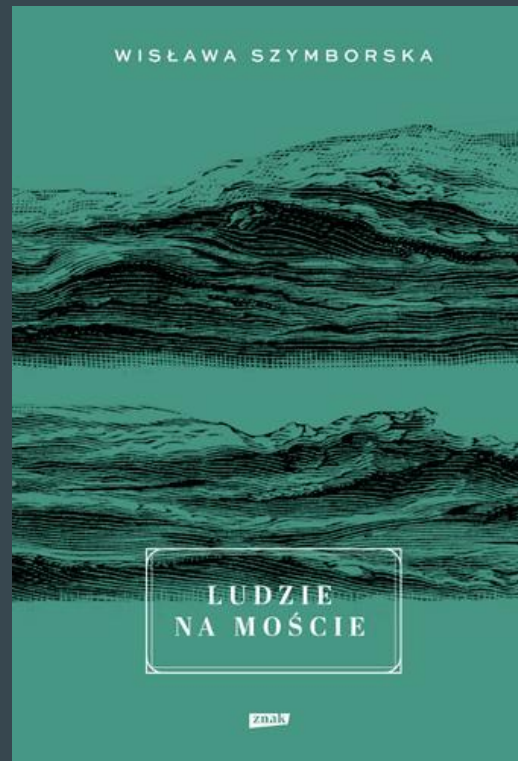
„Ludzie na moście” - 1986

Gatunek: Poezja

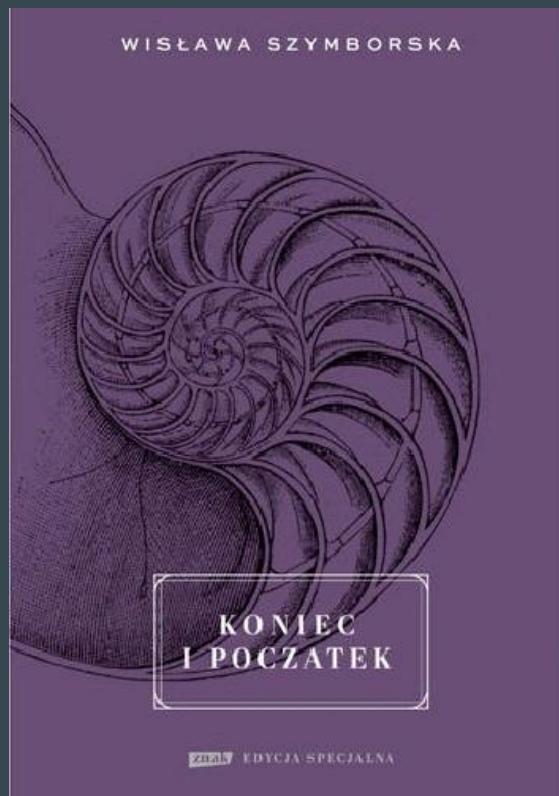
Tom „*Ludzie na moście*” ukazał się w dziesięć lat po „*Wielkiej liczbie*” (1976).

Mimo że wierszy w nim jest zaledwie 22, wiele z nich weszło na stałe do kanonu polskiej poezji.

Powstawały one w okresie szczególnym – narastania w Polsce ducha oporu wobec socjalistycznej rzeczywistości, stanu wojennego i ponurych lat 80.

„Koniec i początek” - 1993

Gatunek: Poezja

Tomik poetycki Wisławy Szymborskiej, opublikowany w 1993. Zbiór uważany jest za jeden z najważniejszych w dorobku poetki.

Był to ostatni tom wydany przed przyznaniem jej Nagrody Nobla i być może o nim przesądził. Był to zarazem pierwszy jej zbiorek po przełomie politycznym 1989.

Do najbardziej znanych wierszy z omawianej publikacji należą wiersz tytułowy i utwór „*Kot w pustym mieszkaniu*”, będącym pożegnaniem poetki ze zmarłym Kornelem Filipowiczem.

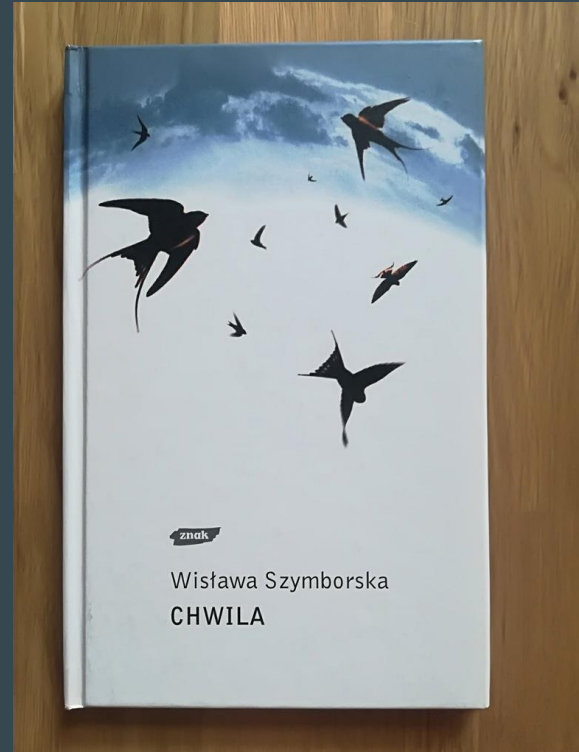
„Chwila” - 2002

(Finał Nagrody Literackiej Nike 2003)

Gatunek: Poezja

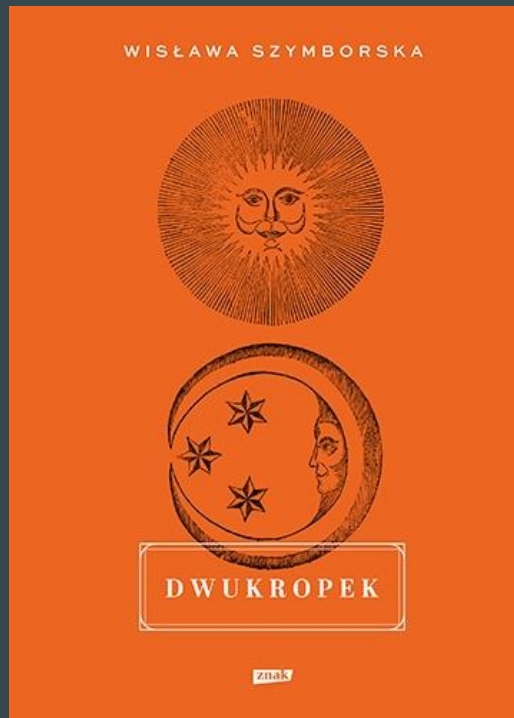
Tom poezji Wisławy Szymborskiej wydany 28 sierpnia 2002 w Krakowie przez Społeczny Instytut Wydawniczy „Znak”.

W 2003 Finalista Nagrody Literackiej „Nike”. Zbiór zawiera 23 wiersze. Był pierwszym wydaniem po otrzymaniu przez Szymborską Nagrody Nobla w 1996.

„Dwukropek” - 2005

(Nominacja do Śląskiego Wawrzynu Literackiego, kwiecień 2006; Finał Nagrody Literackiej Nike 2006)

Gatunek: Poezja

Tom poezji Wisławy Szymborskiej wydany w 2005 przez Wydawnictwo a5, zdobywca w 2006 Nagrody Literackiej „*Nike Czytelników*”.

Dwukropek stanowi drugi tomik Szymborskiej wydany po otrzymaniu literackiej nagrody Nobla w 1996.

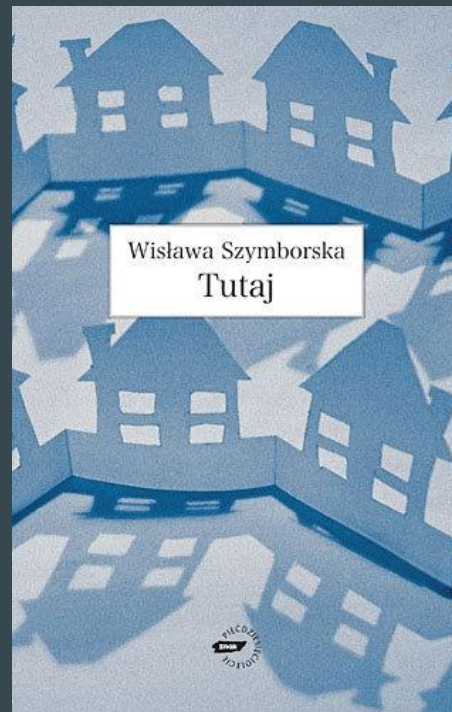
„Tutaj” - 2009

(Nominacja do Nagrody Literackiej Nike 2010)

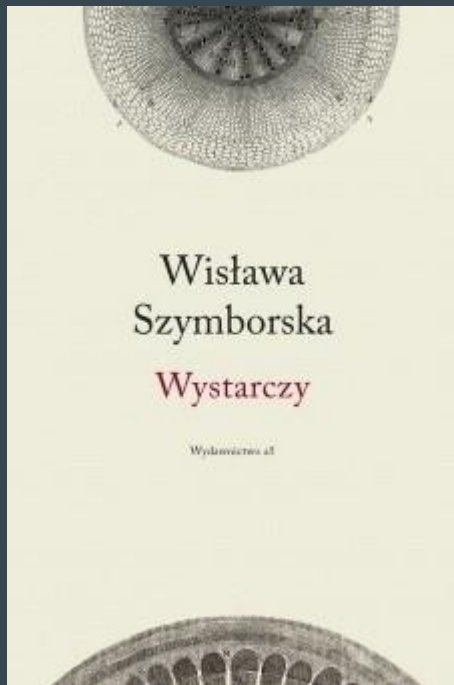
Gatunek: Poezja

Tom poezji Wisławy Szymborskiej wydany 19 stycznia 2009 przez Społeczny Instytut Wydawniczy „Znak”, w 2010 nominowany do Nagrody Literackiej „Nike”.

Tutaj stanowi ostatni tomik Szymborskiej wydany przed jej śmiercią w 2012.

„Wystarczy” - 2012

Gatunek: Poezja

Ostatni tom poetycki Wisławy Szymborskiej wydany w 2012 w Krakowie przez Wydawnictwo a5. Tom zawiera trzynaście utworów. Uroczysta premiera tomu odbyła się w Teatrze Ateneum w Warszawie. Wiersze poetki czytali Piotr Fronczewski i Agata Kulesza.

„Czarna piosenka” - 2014

(na podstawie maszynopisu)

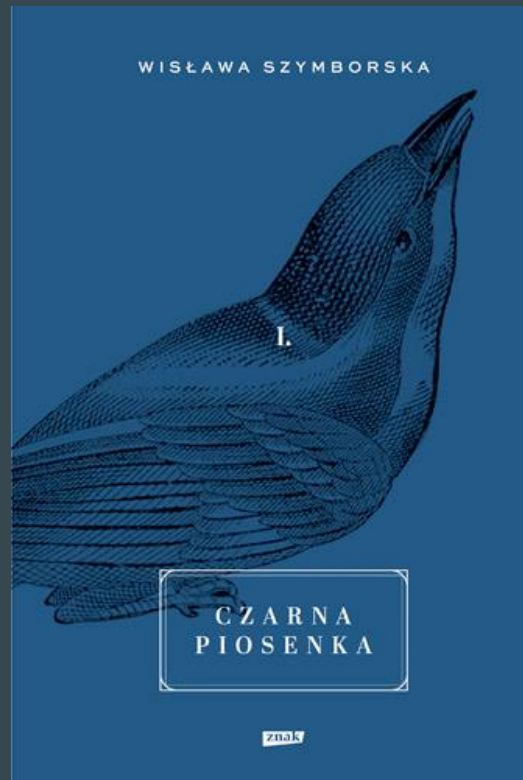
Gatunek: Poezja

Tomik, który miał być debiutem Poetki „*Czarna piosenka*” to tomik, który miał być debiutem Wisławy Szymborskiej, ale nigdy nie został wydany.

Prawdopodobnie wstrzymała go cenzura, bo w takim kształcie nie mógł się wówczas ukazać. Niektóre z wierszy publikowane były w czasopiśmie literackich, zaledwie kilka z nich poetka włączyła później do wydań książkowych.

W roku 1970 Adam Włodek podarował jej na urodziny niezwykle cenny prezent – zebrał wszystkie jej wiersze z lat 1944–1948, przepisał na maszynie i opatrzył komentarzami, a następnie wręczył wraz z listem: „*Kochana Wisielko...*”.

Prezent ten przechowywany był przez całe lata i dopiero w roku 2014, opatrzone wstępem Joanny Szczęsnej, trafiła do rąk czytelników poezji Wisławy Szymborskiej.

- **Zbiory poezji**

- 101 wierszy - 1966

- Wiersze wybrane - 1964

- Poezje wybrane - 1967

- Poezje: Poems - 1989

(edycja dwujęzyczna polsko-angielska)

- Widok z ziarnkiem piasku - 1996

- Sto wierszy – sto pociech - 1997

- Miłość szczęśliwa i inne wiersze - 2007

- Wiersze wybrane - 2010

(Wydawnictwo A5 K. Krynicka, ISBN 978-83-61298-26-7)

- Milczenie roślin - 2011/2012 (2. wydania)

Wisława Szymborska

Widok z ziarnkiem piasku

Widok z ziarnkiem piasku

Zniamy je ziarnkiem piasku.
A ono niech ani o ziarnkiem, ani piasku.
Olsza się tu marny
ogólny, mocz solny,
mroźniejszy, Twardy,
mylej; czy wstydzi się.

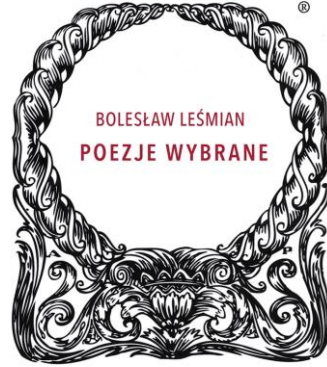
He się mu same wyjmieni, dotknięci.
Nie cni się wspania: dotknięta.
A to, że spadło mu wprost dłoń,
To tylko wana, mi jego przyrodę.
Dla niego to to samo, co spadek mu wokołach,
ten ~~to~~ precyzji, czy spadło jej,
czy spadał jenne.

Z oleju jest wistny w dół noc jeno,
ale ten widok sam siebie nie widzi.
Barbarini: barbarysta,
barbarysta, barbarysta
i barbarysta jest ~~to~~ mu um Tomy Siwiec

Wydawnictwo a5

BIBLIOTEKA NARODOWA

WZORCOWE TOMY NA STULECIE SERII

ZAKŁAD NARODOWY IM. OSSOLIŃSKICH

Wisława Szymborska

Wiersze wybrane

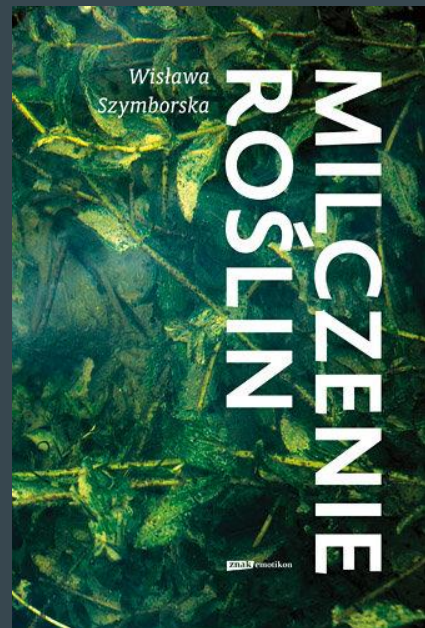
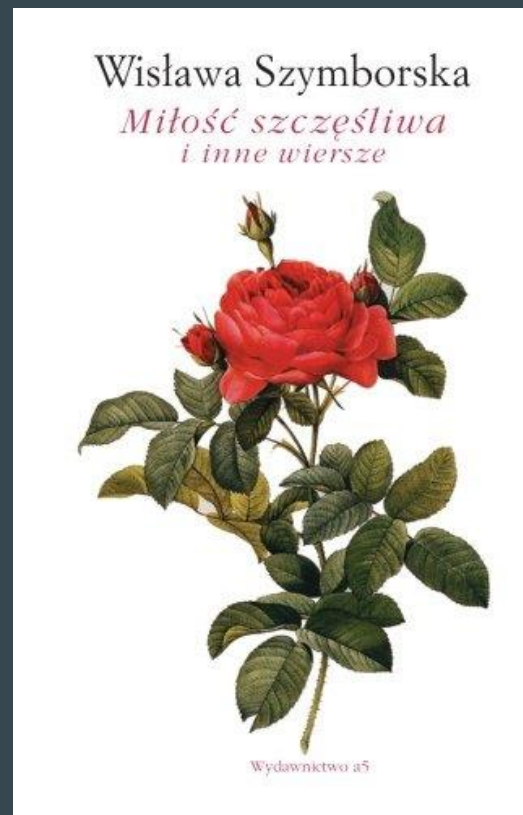
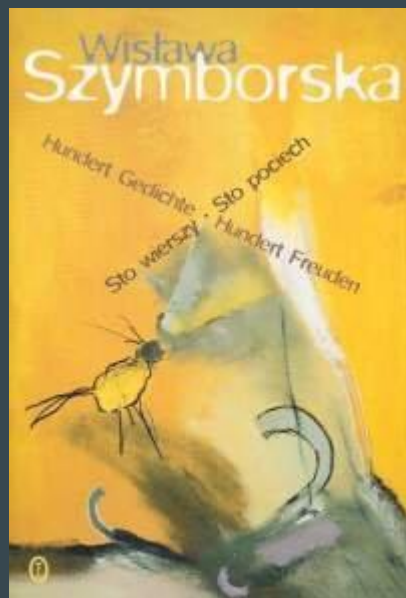
Wydanie nowe, uzupełnione

Wydawnictwo a5

WISŁAWA
SZYMBORSKA

poezje • poems

Cechy twórczości Szymborskiej

Wiersze Szymborskiej uchodzą za proste, ale jednocześnie przesiąknięte głębokim intelektualizmem. Poetka nie sili się na górnolotny język, nawiązuje bezpośredni kontakt z czytelnikiem. Jednocześnie porusza jednak sprawy ważne, filozoficzne, refleksje związane z egzystencją człowieka i jego miejscem w świecie – ukazane z perspektywy biologicznej historycznej, politycznej.

Cechy twórczości Szymborskiej

Szymborska nie opowiada się za żadną ideologią czy systemem filozoficznym, ale w konkretach życia codziennego szuka „*wielkich myśli*”, zadając poważne pytania. Tematy, które poruszają wiersze Szymborskiej:

1. Człowiek i jego miejsce w świecie
2. Człowiek i jego niepokoje
3. Śmierć
4. Przyjaźń
5. Rozrachunki z przeszłością

Światowa popularność

W Stanach Zjednoczonych, gdzie tomiki poetyckie sprzedają się na ogół w nakładach dwutysięcznych, pierwszy po Noblu wybór „*View with a Grain of Sand*” w tłumaczeniu Stanisława Barańczaka i Clare Cavanagh osiągnął nakład 120 tysięcy egzemplarzy.

W Niemczech były rekordy 60-tysięczne wydania w przekładzie Karla Dedeciusa, podobnie jak i w Szwecji kilkanastotysięczne w tłumaczeniu Andersa Bodegård.

Jesienią 2000 r. w Wilnie, podczas „*spotkania noblistów*”: Szymborskiej, Miłosza, Güntera Grassa, a także Tomasa Venclovy, polską poetkę czekała niespodzianka - aktorka Teatru na Małej Pohulance przygotowała monodram według jej wierszy.

W przekładzie na język litewski. Jerzy Illg wspomina w swojej książce reakcję noblistki. Polska noblistka nie tylko kochała, ale i doceniała zwierzęta, zwłaszcza mały, czego wyraz dawała w swoich wierszach.

Podziwiała Jane Goodall, która swoje życie poświęciła ochronie szympanсів. Innym człowiekiem, z którym czuła duchową więź, był dla niej Woody Allen, ze swoim przewrotnie inteligentnym dowcipem.

Cytaty

- „Czytanie książek to najpiękniejsza zabawa, jaką sobie ludzkość wymyśliła”
- „Wiem jak ułożyć rysy twarzy, by smutku nikt nie zauważył”
- „Tyle wiemy o sobie, ile nas sprawdzono”
- „Nic dwa razy się nie zdarza i nie zdarzy. Z tej przyczyny zrodziliśmy się bez wprawy i pomrzemy bez rutyny”
- „Jestem jaka jestem. Niepojęty przypadek, jak każdy przypadek”
- „Człowiek, który nie poczuł smaku swoich łez – nie jest prawdziwym człowiekiem”
- „Nie ma rozpusty gorszej niż myślenie”
- „Albo go kocha albo się uparła. Na dobre, na niedobre i na litość boską”
- „Przepraszam dawną miłość, że nową uważam za pierwszą”
- "Życie pisze najbardziej oryginalne, najbardziej komiczne a jednocześnie najbardziej dramatyczne scenariusze"

„Nic dwa razy” - Wisława Szymborska

<https://youtu.be/rR001X7JQy8>

Wisława Szymborska - „Miłość szczęśliwa”

<https://youtu.be/MSWx0cQgQow>

Źródła

https://pl.wikiquote.org/wiki/Wis%C5%82awa_Szyborska

<https://culture.pl/pl/tworca/wislawa-szyborska>

<https://ksiazki.wp.pl/wszystkie-tajemnice-wislawy-szyborskiej-ukazala-sie-pierwsza-pelna-biografia-noblistki-6145579426809473g/14?ticaid=118979>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wis%C5%82awa_Szyborska

<https://culture.pl/pl/galeria/kolaze-wislawy-szyborskiej-w-mocak-u-galeria>

<https://prezi.com/cq83nr9kcn60/wisawa-szyborska/>

<https://prezi.com/qxbtnvbeoxcz/wisawa-szyborska/>

<https://prezi.com/bukqfnnwafnz/wisawa-szyborska/>

<https://prezi.com/qxbtnvbeoxcz/wisawa-szyborska/>

<https://youtu.be/rR001X7JQy8>